

создаст благоприятные условия для хозяйствования и развития инфраструктуры.

Ключевые слова: финансирование, источники финансирования, сельскохозяйственные предприятия, финансовое обеспечение, финансовые ресурсы, бюджетное финансирование, кредитование, привлеченные финансовые ресурсы, внешние финансовые ресурсы, банковский кредит, инвестиции.

Annotation

Bechko V.P., Prokopchuk O.T.

The valuation of the current state of financial assurance of enterprises of agricultural sector

The valuation of current state of financial assurance of enterprises of agricultural sector proves that the own funds make the largest share in the structure of financing of agricultural enterprises (48-52%). The share of loans which are given by commercial banks for agriculture is 12-27%, and the financing of agricultural enterprises from the state budget is 4,1-7,6% and 3,7-5,8% - from local budgets in 2011-2015 .

In the article it is found that the financing of agricultural enterprises with limited use of internal financial resources is made with the help of external sources, which include bank loans and investment resources. This is due to the fact that many agricultural enterprises have run out their possibilities of self-financing and they can not provide the organization of competitive agricultural products with their own funds.

It is proved that investment resources play a special role in the financing of activity of agricultural enterprises. It is found that foreign investments are involved in limited amounts in agricultural sector and their share in total deposits is still small. Although in recent years in Cherkasy region there is a revival of investment activity. The analysis showed that in 2015 the amount of investments attracted by agricultural enterprises of the region increased up to 39.6% and was 4196,2 million UAH., which is 1190,8 million UAH more than in 2014.

It is found that the use of the most effective forms (budgetary funds, extra budgetary funds of special funds, the own, attracted and borrowed financial resources) and methods (subsidies, grants, and direct foreign investment, agricultural insurance, preferential loans, agrarian leasing) of financing of activity of agricultural enterprises increases the competitiveness of domestic producers and agricultural products in domestic and international markets and creates favorable conditions for economic and infrastructure development.

Key words: *financing, sources of financing, agricultural enterprises, financial support, financial resources, budgetary financing, funding, crediting, attracted financial resources, external financial resources, bank loans, investments.*

УДК 330. 322. : 338. 43 (477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Б.С. Гузар, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

В статті проаналізовано сучасний стан інвестиційної діяльності в економіці країни та аграрному секторі. Висвітлено і проаналізовано обсяги прямих іноземних інвестицій залучених в економіку країни та аграрний сектор. Проаналізовано динаміку і структуру капітальних інвестицій та джерел їх фінансування. Встановлено основні причини зниження інвестиційної активності в аграрний сектор. Визначено напрями активізації інвестиційної

діяльності в аграрне виробництво та умови підвищення ефективності використання всіх джерел фінансування на реалізацію інвестиційних проектів.

Ключові слова: *види економічної діяльності, аграрний сектор, інвестиції, інвестиційна діяльність, прями іноземні інвестиції, джерела фінансування, капітальні інвестиції, власні кошти, бюджетні кошти.*

Постановка проблеми. Аграрний сектор належить до провідних галузей економіки, ефективність функціонування якої визначає економічну та продовольчу безпеку країни. Процес нарощення виробничого потенціалу вимагає проведення ефективної інвестиційної політики. Проте і надалі гострою залишається проблема щодо інвестування розвитку виробництва, технічного переоснащення та реконструкції аграрних підприємств. Поглиблення інвестиційної кризи негативно впливає на розвиток виробництва в країні. Це в свою чергу вимагає ефективного державного регулювання, спрямованого на стимулювання інвестиційної діяльності.

Розвиток інвестиційної політики держави в аграрному секторі є одним із найважливіших індикаторів добробуту національної економіки, який визначає зміну сукупного попиту та у перспективі - обсягу виробленого продукту. В умовах ринкової економіки ефективний розвиток сільського господарства неможливий без активізації інвестиційного процесу, істотного збільшення обсягу інвестицій, обрання найефективніших джерел фінансування. Інвестиційна політика є складним процесом, що залежить від комплексу різних чинників, які впливають на інвестиційну діяльність у сільському господарстві, що характеризують її стан і перспективи розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інвестиційної діяльності у сфері сільського господарства присвячені праці вітчизняних учених: Я.К. Білоуська, І. П. Борейко, А.П. Гайдуцького, О.М. Голованова, С.О. Гуткевич, М.Я. Дем'яненко, І.Й. Дороша, М.І. Кісіля, М.М. Кропивка, І.І. Лукінова, В.Я. Плаксієнка, Т.В. Понедільчука, П.Т. Саблука, Н.М. Суліми, В. І. Федорака, М. А. Хвесика, А.В. Чупіса, В. С. Шебаніна та інші.

Разом з тим, недостатньо висвітленими залишаються окремі питання, пов'язані з визначенням напрямів активізації інвестиційної діяльності та умов підвищення ефективності використання всіх джерел фінансування на реалізацію інвестиційних проектів в аграрному секторі.

Методика досліджень. Метою дослідження є аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності у всіх сферах економіки в т.ч. в аграрному секторі та визначення напрямів її активізації.

Результати досліджень. Встановлено, що основними причинами зниження інвестиційної активності в аграрній економіці були: тривалий економічний спад, зменшення валових національних заощаджень, інфляційні процеси та зниження стійкості національної валюти, структурні деформації грошової маси, скорочення інвестиційних витрат бюджету при зростанні фінансування інвестицій із власних та залучених коштів підприємств, загострення кризи бюджетної системи, збільшення неплатежів, нестійкий фінансовий стан агропідприємств, дестабілізація процесів формування

суспільного капіталу, співвідношення між системою відсоткових ставок і рівнем рентабельності реального сектору економіки, стан, коли перевагу надають одержанню доходів на фінансовому ринку, незначне надходження прямих іноземних інвестицій, відсутність державної інвестиційної стратегії, недосконалість законодавства, повільний темп інституціональних реформ тощо.

Активна інвестиційна діяльність в аграрному секторі сприяє збільшенню обсягів сільськогосподарського виробництва, підвищенню прибутковості аграрних підприємств, розширенню їх виробничої діяльності та, як результат, створенню додаткових робочих місць, зростанню рівня задоволення споживчих потреб населення країни й поліпшенню розвитку соціальної сфери села [1]. Найбільше значення для забезпечення інвестиційної привабливості має виконання державою як суб'єкта управління багатьох об'єктивно необхідних та належних тільки їй функцій. У ринкових умовах функціонування економіки механізм державного регулювання інвестиційної політики передбачає систему функцій законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру.

Однією з головних проблем аграрного сектору економіки України є залучення реальних інвестиційних ресурсів. Крім того, за умов обмеженості внутрішніх ресурсів, найбільш привабливим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення підприємств мали б стати зовнішні прями (іноземні) інвестиції. (табл.1).

**1. Прямі іноземні інвестиції в економіку України
за деякими видами економічної діяльності (на початок року),
млн.доларів США**

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.*	2016 р*.
Усього	40053,0	44806,0	50333,9	55296,8	57056,4	45744,8	43371,4
Аграрний сектор	680,4	730,7	736,3	728,8	776,9	617,0	500,6
Промисловість	13212,2	13747,7	15019,1	17174,8	18067,5	14472,5	13280,1
Будівництво	1272,4	1332,9	1231,0	1459,2	1580,0	1301,9	1158,3
Торгівля	4381,3	4723,5	5401,3	6140,0	6829,3	6059,1	5659,5
Інші види економічної діяльності	20506,7	24271,2	27946,2	29794,0	29802,7	23294,3	22773,1

**без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя за 2014 – 2015 рр., а також без частини зони проведення антитерористичної операції*

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Дані таблиці свідчать про те, що у розвиток підприємств аграрного сектору станом на 1 січня 2016 р. вкладено 500,6 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 1,2% загального обсягу іноземних

інвестицій в Україну. Проте якщо порівняти з станом на початок 2014 р. вони зменшились на 36%. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в Україну, станом на 1 січня 2016 р. становив 43371,4 млн. дол. США, що на 8,3% більше обсягів інвестицій на початок 2010 р., проте в порівнянні з станом на початок 2014 р. скоротились на 24%..

Основними інвесторами в аграрний сектор України у 2015 р. є країни: Кіпр (27,1%), Нідерланди (12,9%), Німеччина (12,5%), Австрія (5,5%), Велика Британія (4,3%), інші країни (37,7%) [2].

Серед причин спаду обсягу залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країни та аграрний сектор на першому місці посідають військові дії на сході України, недовіра до судової системи України, відсутність незмінних правил ведення бізнесу, відсутність інфраструктури для ведення бізнесу, а також нестабільність законодавчої бази, відсутність належного захисту інвесторів та недостатньої прибутковості інвестицій.

До основних інвестиційних ризиків щодо залучення інвестицій в Україні належать: – політичні ризики; – правові ризики; – економічні ризики; – фінансові ризики; – банківські ризики [6, с. 63].

Потенційно Україна є інвестиційно привабливою для інвесторів. Інвестиційна привабливість - це інтегральна характеристика окремих регіонів країни з позиції перспективності розвитку й інвестиційного клімату, рівня розвитку інфраструктури управління, можливостей одержання інвестиційних ресурсів та інших чинників, що істотно впливають на формування прибутковості інвестицій і зменшення інвестиційних ризиків. За критеріями привабливості та пріоритетності галузей економіки України виділяють такі:

- стратегічні галузі, що забезпечують життєдіяльність держави - енергетика, транспорт, машинобудування, наука;
- пріоритетні галузі економіки, що забезпечують продовольчу безпеку держави - сільське господарство, харчова промисловість, торгівля;
- галузі інфраструктури - виробнича та соціальна інфраструктура.

Для інвесторів пріоритетними є галузі та підприємства, які мають високий інноваційний потенціал і здатні забезпечити приріст рентабельності капіталу. Найбільш пріоритетними й одночасно прибутковими сферами агропромислового комплексу країни, у тому числі для іноземного інвестування, є:

- впровадження високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур й утримання худоби та птиці;
- відновлення та модернізація на базі нових технологій підприємств переробної та харчової промисловості, а також тих, що займаються заготівлею і зберіганням сільськогосподарської продукції;
- створення потужностей і сировинної бази для виробництва тари й нових пакувальних матеріалів;
- розвиток сільськогосподарського машинобудування і виробництво технологічного обладнання для олієжирової, м'ясо-молочної, борошно-мельнокруп'яної та хлібопекарської промисловості; виробництво ефективних хімічних засобів захисту сільськогосподарських рослин і тварин;

Для формування привабливості АПК необхідна, насамперед, політична стабільність в Україні, а також проведення політики невтручання в господарську діяльність суб'єктів господарювання, яка гарантує надходження

додаткових інвестицій. Також, значною проблемою для інвесторів є законодавча система в Україні. Так, зокрема, внаслідок недосконалої судової системи інвестор не завжди може захистити свої інтереси, що шкодить інвестиційному іміджу держави. За даними таблиці 2 проаналізуємо динаміку обсягу капітальних інвестицій за видами галузей економіки в тому числі в аграрний сектор.

Так загальний обсяг капітальних інвестицій, вкладених в основний капітал економіки в цілому збільшився в 2015 р. р в порівнянні з 2010 р. у 1,5 рази, а обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор, за досліджуваний період збільшився в 2,7 рази, хоча обсяги вкладень залишаються значно нижчими від потреби. Крім того зростає питома вага капітальних інвестицій в аграрний сектор. Якщо в 2010 році питома вага інвестицій в аграрне виробництво складала 6,1% від загального обсягу капітальних інвестицій, то в 2015 р .- 11,0%. Реально такий обсяг не в змозі забезпечити необхідного розміру коштів для ефективного розвитку аграрного виробництва [4, с.28].

2. Динаміка обсягів капітальних інвестицій за деякими видами економічної діяльності, млн.грн

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.*	2015 р. *
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4
Аграрний сектор	11062,6	16466,0	18883,7	18587,4	18795,7	30154,7
Промисловість	55384,4	78725,8	91598,4	97574,1	86242,0	87656,0
Будівництво	29767,0	31990,8	40760,3	40796,2	36056,7	43463,7
Торгівля	18550,4	24067,9	24531,6	22190,3	20715,7	20662,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	19322,4	25498,2	32413,0	18472,6	15498,2	18704,0
Фінансова діяльність	5861,5	5972,3	7353,3	6646,8	6214,5	6448,0
Освіта	1818,4	2090,7	1463,5	1030,5	820,9	1540,1
Охорона здоров'я	1920,1	2113,2	2707,2	1746,2	1223,9	2367,2
Інші види економічної діяльності	36888,7	54361,1	53545,0	42829,3	33852,3	62119,8

**без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя за 2014 - 2015 рр., а також без частини зони проведення антитерористичної операції*

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Нині одним із основних та пріоритетних завдань, як розвитку аграрного сектору зокрема, так і розвитку національної економіки взагалі, є поліпшення інвестиційної привабливості економіки з метою залучення якомога більших обсягів інвестицій до національного товаровиробника за рахунок різних джерел фінансування [3,с.27]. Розглянемо динаміку і структуру капітальних інвестицій за джерелами фінансування в економіку України (табл.3) [2].

3. Динаміка і структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Усього, млн..грн.	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4
у т.ч. за рахунок						
коштів державного бюджету	10223,3	17376,7	16288,3	6174,9	2738,7	6919,5
коштів місцевих бюджетів	5730,8	7746,9	8555,7	6796,8	5918,2	14260,0
власних коштів підприємств та організацій	111371,0	147569,6	171176,6	165786,7	154629,5	184351,3
кредитів банків та інших позик	22888,1	36651,9	39724,7	34734,7	21739,3	20740,1
коштів іноземних інвесторів	3723,9	5038,9	4904,3	4271,3	5639,8	8185,4
коштів населення на будівництво житла	18885,9	17589,2	22575,5	24072,3	22064,2	31985,4
Інших джерел фінансування	7752,5	9312,8	10030,9	8036,7	6690,2	6674,7
у % до загального обсягу						
Всього	100	100	100	100	100	100
у т.ч. за рахунок						
коштів державного бюджету	5,7	7,2	6,0	2,5	1,2	2,5
коштів місцевих бюджетів	3,2	3,2	3,1	2,7	2,7	5,2
власних коштів підприємств та організацій	61,7	61,2	62,6	66,4	70,5	67,6
кредитів банків та інших позик	12,6	15,1	14,5	13,9	9,9	7,6
коштів іноземних інвесторів	2,1	2,1	1,8	1,7	2,6	3,0
коштів населення на будівництво житла	10,4	7,3	8,3	9,6	10,1	11,7
інших джерел фінансування	4,3	3,9	3,7	3,2	3,0	2,4

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Аналізуючи структуру капітальних інвестицій за джерелами формування, можна зробити висновки про те, що протягом 2010-2015рр. основним джерелом поповнення капітальних інвестицій є фінансові ресурси вітчизняного походження – власні кошти суб'єктів господарювання, організацій та установ, які в середньому у загальній питомій вазі всіх джерел фінансування склали 65%, тоді як кошти державного бюджету в середньому за 2010-2015 рр. у питомій вазі складають 4,2%. Особливо це стосується підприємств аграрного сектору, які терміново потребують державних інвестицій з метою формування високотехнологічної матеріально-технічної бази, покликаної забезпечити високоефективний рівень аграрного виробництва [7, с. 279]. Крім того в середньому за 2010-2015 рр. у питомій вазі складають кошти населення на будівництво житла - 9,6%, кошти іноземних інвесторів – 2,2%, кредитів банків та інших позик – 12,3%.

З огляду на розвинені країни світу, власні кошти: нагромадження у вигляді амортизаційного фонду; прибуток в тій частині, що спрямовується на оновлення та розширення виробництва, дійсно є основним джерелом капітальних вкладень. Але в сучасних умовах власні джерела фінансування капітальних вкладень підприємств АПК України є доволі обмеженими. Це зумовлено низьким рівнем рентабельності виробництва та вартістю основних фондів. Основними причинами цього є значне відставання темпів переоцінки основних фондів від їх дійсної вартості в умовах інфляції [8, с. 16].

Дослідження багатьох науковців свідчить про те, що аграрний сектор економіки, незважаючи на його пріоритетне значення в національній економіці країни, залишається в найбільш складному становищі. Навіть за рахунок усіх джерел фінансування інвестиційний процес нині не забезпечує не тільки розширеного, а навіть і простого відтворення спожитих у процесі виробничої діяльності основних засобів. За таких умов руйнівні процеси матеріально-ресурсного потенціалу можуть призвести до катастрофічної некерованої ситуації [11].

Відновлення позитивної динаміки інвестицій вимагає радикальних заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості галузі та найшвидшої макроекономічної стабілізації у державі [5].

Виходячи із сучасного стану системи орієнтирів інвестиційного процесу в Україні, обґрунтовуються такі напрями інвестиційної політики: заохочення приватних капіталовкладень у виробничу сферу та скорочення частки державних; стимулювання інвестицій, спрямованих на створення ресурсозберігаючих технологій; сприяння переміщенню капіталу в наукомісткі галузі; залучення іноземних інвестицій.

Одним із пріоритетів інвестиційної політики країни є збалансування обсягів надходження інвестиційних ресурсів між регіонами. Для стимулювання припливу інвестицій в економіку, утворення інвестиційно-привабливого середовища й активізації інвестиційної діяльності державі потрібно вдосконалювати структуру аграрної економіки, формувати ринок землі, запроваджувати іпотечне кредитування підприємств АПК, удосконалювати ринкову інфраструктуру аграрного сектору та систему управління й мінімізації ризиків [1].

З цією метою потрібні якісні зміни в інвестуванні: ефективне поєднання інвестицій та інновацій. Інвестиції повинні бути інноваційними з одного боку, з іншого - такими, що сприяють прогресивним структурним змінам економіки.

Метою побудови інвестиційно-орієнтованої моделі розвитку АПК як фактора забезпечення результативного розвитку відповідно з соціально-економічною стратегією є задіяння всіх наявних важелів, механізмів та інструментів використання інвестиційного потенціалу задля забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці[10].

У складних економічних умовах, що склалися в Україні, потреба в інвестиційних ресурсах на оновлення матеріально-технічної бази постійно зростає. Така ситуація вимагає пошуку нових схем, джерел інвестування та розробки довгострокової програми фінансового забезпечення. З цією метою необхідно забезпечити інвестиційну спрямованість бюджетного планування з можливим поділом бюджету будь-якого регіону на три частини: поточні витрати, інвестиційний розвиток і залучення коштів населення регіону до розвитку аграрної сфери регіону на принципово нових засадах [9].

Модернізація вітчизняного аграрного сектору вимагає також ефективної організації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. В сучасних умовах необхідно, насамперед, прискорити освоєння наукових досягнень в аграрному секторі, так як використання наукової та наукоємної продукції сприяє підвищенню результативності виробництва, продуктивності праці та ефективності функціонування агропромислових та обслуговуючих підприємств. Саме перспективні та наукомісткі технології в істотній мірі допоможуть підвищити конкурентоспроможність вітчизняного аграрного сектору та забезпечити йому гідне місце на світовому аграрному ринку.

Висновки. Інвестиції в аграрні підприємства України є важливою складовою їх господарської діяльності. Однак з проведеного дослідження можна зробити висновок, що сьогодні інвестиції в розвиток аграрного сектору за рахунок усіх джерел фінансування не забезпечують навіть простого відтворення основних засобів.

Аналіз динаміки капітальних інвестицій в АПК України показав, що галузь є не досить привабливою як для вітчизняних, так і для іноземних інвесторів.

Активізація інвестиційної діяльності досягатиметься за рахунок концентрації зусиль на пріоритетних напрямках розвитку аграрного сектору на основі формування національної, галузевих, регіональних та інших інвестиційних програм. Особливе значення серед них має Державна інвестиційна програма розвитку АПК, якою визначено інвестиційні пріоритети на рівні як держави, так і регіонів та враховано зональні організаційно-економічні особливості.

З цією метою необхідне удосконалення нормативно-правової бази інвестиційної діяльності та забезпечення на цій основі надійного захисту прав інвесторів, створення рівних умов для вітчизняних та іноземних інвесторів; підтримка екологічно безпечних інвестиційних проектів, що використовують сучасні ресурсо- та енергозберігаючі технології; стимулювання залучення

приватних інвестицій та поєднання їх у межах конкретних інвестиційних проєктів з бюджетними коштами з метою зростання інвестиційних ресурсів та підвищення рівня їх ефективності; першочергова реалізація високопродуктивних інвестиційних проєктів з високим соціальним ефектом.

Заходи, запропоновані для підвищення рівня інвестиційної привабливості АПК, не зможуть миттєво зробити галузь привабливою для інвесторів, але допоможуть стабілізувати нинішнє становище сільськогосподарських підприємств, покращити їх фінансово-виробничі показники та закласти надійний фундамент для ефективної діяльності у сфері інвестування взагалі та агропромислового комплексу України зокрема.

Література

1. Борейко І. П. Оцінка інвестиційної діяльності підприємств аграрного сектору економіки // Економіка АПК. 2009. №12. С. 74 – 80.
2. Державна служба статистики: Інвестиції та основні засоби [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Івченко Н.М. Інвестування у галузі сільського господарства як пріоритетна сфера ефективного функціонування національної економіки України // Вісник Сумського національного аграрного університету. 2013. № 1. С. 24 – 30.
4. Кравчук Н.І. Сучасний рівень інвестиційної активності сільськогосподарських підприємств // Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 1 (11). С. 26 – 31.
5. Лупенко Ю. О., Лупенко Є. І. Фінансування інвестицій у сільськогосподарське виробництво // Економіка АПК. 2010. №10. С. 122 –125.
6. Носова О.В. Інвестиційний клімат в Україні: основні напрями поліпшення // Стратегічні пріоритети. 2008. № 1(6). С. 59–65.
7. Понедільчук Т.В. Аналіз динаміки капітальних інвестицій в економіці України // Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. № 1 (42). С. 276–281.
8. Савіцька С.І. Інвестиційних розвиток сільського господарства в сучасних умовах // Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 2. С. 16–19.
9. Федорак В. І. Інвестиційне забезпечення технічного оновлення аграрних підприємств Прикарпаття // Економіка АПК. 2009. №6. С. 69–72.
10. Хвесик М. А. Стратегічні альтернативи інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу України // Економіка АПК. 2011. №.7. С. 150–151.
11. Шебанін В. С. Системне оновлення і розвиток матеріально-ресурсного потенціалу сільського господарства (організаційно-економічні аспекти). Київ. ННЦ ІАЕ. 2005. 276 с.

References

1. Boreiko I.P. (2009). Estimation of investment activity of enterprises of an agrarian sector of economy. *Economics of agro-industrial complex*, 2009. no. 12, pp. 74–80. (in Ukrainian).

2. Government service of statistics : Investments and fixed assets [Electronic resource]. Mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Ivchenko N.M. (2013). Investing in agriculture as a priority sphere of an effective functioning of national economy of Ukraine. *Visnyk of Sumy National Agrarian University*, 2013, no. 1. pp. 24–30. (in Ukrainian).

4. Kravchuk N.I. (2014). Modern level of investment activity of agricultural enterprises. *Economics. Management. Innovations*, 2014. no. 1 (11). pp. 26–31. (in Ukrainian).

5. Lypenko Yu.O., Lypenko Ye.I. (2010). Financing of investments in agricultural production. *Economics of agro-industrial complex*, 2010, no. 10. pp. 122–125. (in Ukrainian).

6. Nosova O.V. (2008). Investment climate in Ukraine: basic directions of improvement. *Strategic priorities*, 2008, no. 1 (6). pp. 59–65. (in Ukrainian).

7. Ponedilchuk T.V. (2014). Analysis of dynamics of capital investments in the economy of Ukraine. *Naukovyi visnyk of Uzhhorod University*, 2014. no. 1 (42). pp. 276–281. (in Ukrainian).

8. Savitska S.I. (2010). Investment development of agriculture in modern conditions/ S.I. Savitska. *Visnyk of Khmelnytskyi National University*, 2010, no. 2, pp. 16–19. (in Ukrainian).

9. Fedorak V.I. (2009). Investment providing of a technical updating of agrarian enterprises of Prykarpattya. *Economics of agro-industrial complex*, 2009, no. 6. pp. 69–72. (in Ukrainian).

10. Khvesyuk M.A. (2011). Strategic alternatives of the investment providing of innovative development of agroindustrial complex of Ukraine. *Economics of agro-industrial complex*, 2011, no.7. pp. 150–151. (in Ukrainian).

11. Shebanin V.S. (2005). System updating and development of material and resource potential of agriculture (organizational and economic aspects). K.: National Scientific Centre of Institute of Agrarian Economics. 2005. 276 p. (in Ukrainian).

Одержано 29.09.2016

Аннотация

Гузар Б.С.

Современное состояние и направления активизации инвестиционной деятельности в аграрном секторе экономики Украины

Аграрный сектор принадлежит к ведущим отраслям экономики, эффективность функционирования которой определяет экономическую и продовольственную безопасность страны. Процесс наращивания производственного потенциала требует проведения эффективной инвестиционной политики. Однако и в дальнейшем острой остается проблема относительно инвестирования развития производства, технического переоснащения и реконструкции аграрных предприятий. Углубление инвестиционного кризиса негативно влияет на развитие производства в стране. Это в свою очередь требует эффективного государственного регулирования, направленного на стимулирование инвестиционной деятельности.

Развитие инвестиционной политики государства в аграрном секторе является одним из важнейших индикаторов благосостояния национальной экономики, которое определяет изменение совокупного спроса и в перспективе, объема выработанного продукта. В условиях рыночной экономики эффективное развитие сельского хозяйства

невозможно без активизации инвестиционного процесса, существенного увеличения объема инвестиций, выбора самых эффективных источников финансирования. Инвестиционная политика является сложным процессом, который зависит от комплекса разных факторов, которые влияют на инвестиционную деятельность в сельском хозяйстве, что характеризуют ее состояние и перспективы развития.

Целью исследования является анализ современного состояния инвестиционной деятельности во всех сферах экономики в т.ч. в аграрном секторе и определение направлений ее активизации.

В работе с помощью экономико - статистических методов исследования проанализировано современное состояние инвестиционного развития в экономике страны и аграрном секторе.

Отражены и проанализированы объемы прямых иностранных инвестиций привлеченных в экономику страны и в аграрный сектор, проанализирована динамика и структура капитальных инвестиций и источников их финансирования, установлены основные причины снижения инвестиционной активности в аграрный сектор, определены направления активизации инвестиционной деятельности в аграрное производство и условия повышения эффективности использования всех источников финансирования для реализации инвестиционных проектов.

Анализ динамики капитальных инвестиций в АПК Украины показал, что отрасль является не достаточно привлекательной как для отечественных, так и для иностранных инвесторов.

С этой целью необходимо усовершенствование нормативно-правовой базы инвестиционной деятельности и обеспечения на этой основе надежной защиты прав инвесторов, создания равных условий для отечественных и иностранных инвесторов; поддержка экологически безопасных инвестиционных проектов, которые используют современные ресурсо- и энергохранящие технологии; стимулирование привлечения частных инвестиций и сочетания их в пределах конкретных инвестиционных проектов с бюджетными средствами с целью роста инвестиционных ресурсов и повышения уровня их эффективности.

Мероприятия, предложенные для повышения уровня инвестиционной привлекательности АПК, не смогут мгновенно сделать отрасль привлекательной для инвесторов, но помогут стабилизировать нынешнее положение сельскохозяйственных предприятий, улучшить их финансово-производственные показатели и заложить надежный фундамент для эффективной деятельности в сфере инвестирования в целом и агропромышленном комплексе Украины в частности.

Ключевые слова: виды экономической деятельности, аграрный сектор, инвестиции, инвестиционная деятельность, прямые иностранные инвестиции, источники финансирования, капитальные инвестиции, собственные средства, бюджетные средства.

Annotation

Huzar B.S.

Modern state and directions of activation of investment activity in the agrarian sector of economy of Ukraine

An agrarian sector belongs to the leading industries of economy, its efficiency of functioning determines economic and food security of a country. The process of increase of productive potential requires realization of an effective investment policy. However in future a problem of investing of development of production, technical retooling and reconstruction of agrarian enterprises remains sharp. The exacerbation of investment crisis influences negatively the development of production in a country. It requires an effective government control to a directed stimulation of investment activity.

The development of investment policy of a state in an agrarian sector is one of a major indicators of welfare of national economy, that determines the change of the combined demand

and in a prospect, a- volume of a manufactured produce. In conditions of market economy an effective development of agriculture is impossible without an activation of investment process, a substantial increase of volume of investments, electing the most effective sources of funding. Investment policy is a difficult process, that depends on the complex of different factors which influence the investment activity in agriculture, that characterizes its state and prospects of development.

A research aim is an analysis of a modern state of investment activity in all spheres of economy including an agrarian sector and determination of directions of its activation.

In the article with a help of economic and statistical methods of research the modern state of investment activity in the economy of a country and in the agrarian sector is analysed.

The volumes of direct foreign investments attracted in the economy of a country and in the agrarian sector are reflected and the dynamics and the structure of capital investments and the sources of their financing are analysed, principal reasons of decline of investment activity in an agrarian sector are set, the directions of activation of investment activity in an agrarian production and the terms of increase of efficiency of a use of all sources of fundig on realization of investment projects are determined.

For thist purpose an improvement of normative and legal base of investment activity and providing on this basis a reliable protection of rights of investors, creation an equal terms for home and foreign investors; support of ecologically safe investment projects that use modern resource and energykeeping technologies; stimulation of involving of private investments and their combination within the limits of concrete investment projects with a budgetary facilities with the aim of increase of investment resources and increase of level of their efficiency are necessary.

The measures offered for the increase of level of investment attractiveness of an agro-industrial complex will not be able to do the industry instantly attractive for investors, but will help to stabilize present position of agricultural enterprises, to improve their financial and productive indexes and to lay the reliable foundation for effective activity in the field of investing in general and to the agroindustrial complex of Ukraine in particular.

Key words: types of economic activity, agrarian sector, investments, investment activity, direct foreign investments, sources of funding, capital investments, personal funds, budgetary facilities.

УДК 336.773

БЮРО КРЕДИТНИХ ІСТОРІЙ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ

П.К. Бечко, кандидат економічних наук

К.М. Мельник, кандидат економічних наук

Л.В. Барабаш, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

У статті розглянуто тенденції розвитку ринку кредитних історій в Україні. Автори дають роз'яснення щодо механізму отримання інформації з бюро кредитних історій. Узагальнено проблемні аспекти взаємовідносин кредитних бюро і комерційних банків, а також обґрунтовано доцільність і особливості їх запровадження.

***Ключові слова:** ринок кредитних послуг, кредитний ризик, бюро кредитних історій, кредитна історія, користувачі кредитної історії, позичальник.*